

Lõiming sotsiaalainete õppes, II kooliaste, inimeseõpetuse näitel

Allpool on kirjeldatud, kuidas saab inimeseõpetuse II kooliastme õpitulemuste saavutamiseks lõimida inimeseõpetuses käsitletavaid teemasid ajaloo ning ühiskonnaõpetuses käsitletavate teemadega.

Inimeseõpetuse õpitulemused

5. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab, millised kehalised ja emotsionaalsed muutused toimuvad murdeea, aktseptides nende individuaalsust;
- 2) kirjeldab, mis on füüsiline, vaimne ja sotsiaalne tervis, ning arvestab tervisliku eluviisi komponente igapäevaelus;
- 3) kirjeldab uimastite tarbimisega kaasnevat riski ja väärtustab tervislikku elu uimastiteta; demonstreerib õpituatsioonis, kuidas keelduda enast ja teisi kahjustavast tegevusest;
- 4) teab ja oskab õpituatsioonis leida erinevaid lahendusviise otsuste langetamisel;
- 5) teab, kuidas toimida ohuolukorras, oskab õpituatsioonis abi kutsuda ning valdab esmaabivõtteid;
- 6) kirjeldab tegevusi, mis muudavad tema elukeskkonna turvaliseks ja tervist tugevdavaks.

Inimeseõpetus Teemad	Ajalugu Teemad	Ühiskonnaõpetus Teemad
Turvaline ning ohutu, käitumine koolis, kodus ja õues. Eakaaslaste ning meedia mõju tervise ja ohukäitumise valikud tehes; iseenda vastustus. Vahendatud suhtlemine	Ajalooallikad. Ajalooallikate väärtustamine: kuidas toimida, kui leiad vana üriku, mündikogu jms. Ajalugu kui inimeste käitumise põhjal õppimise võimalus	Meedia ja teave
	Õpituatsioonis küsimuste esitamine, info otsimise ja leidmise oskus	

6. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab enesehinnangu, enesekontrolli ning eneseanalüüsi võimalusi ja olulisust igapäevasuhtes, väärtustab inimeste erinevusi ning oskab teisi arvestada, demonstreerides seda õpituatsioonis;
- 2) väärtustab enda ja teiste positiivseid iseloomujooni ja omadusi ning sõprust ja armastust vastastikuse toetuse ning usalduse allikana;
- 3) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet ning kirjeldab tõhusaid sotsiaalseid oskusi igapäevaelus: üksteise aitamist, jagamist, hoolitsemist ja

koostööd;

- 4) kirjeldab, millised kehalised ja emotsionaalsed muutused toimuvad murdeas, aktseptides nende individuaalsust;
- 5) kirjeldab ja selgitab konfliktide võimalikke põhjusi ning oskab eristada tõhusaid ja mittetõhusaid konfliktide lahenduse viise; demonstreerib, kuidas õpitu olukorras verbaalselt oma tundeid väljendada, aktiivselt kuulata ja kehtestavalt käituda;
- 6) kirjeldab, mis on füüsiline, vaimne ja sotsiaalne tervis, ning arvestab tervisliku eluviisi komponente igapäevaelus;
- 7) kirjeldab uimastite tarbimisega kaasnevat riski ja väärtustab tervislikku elu uimastiteta; demonstreerib õpitu olukorras, kuidas keelduda ennast ja teisi kahjustavast tegevusest;
- 8) teab ja oskab õpitu olukorras leida erinevat lahendusviisi otsuste langetamisel;
- 9) teab, kuidas toimida ohuolukorras, oskab õpitu olukorras abi kutsuda ning valdab esmaabivõtteid;
- 10) kirjeldab tegevusi, mis muudavad tema elukeskkonna turvaliseks ja tervist tugevdavaks.

Inimeseõpetus Teemad	Ajalugu Teemad	Ühiskonnaõpetus Teemad
Enesse uskumine. Enesehinnang. Eneseanalüüs. Enesekontroll. Oma väärtuste selgitamine	Väärtuste kujunemise ajalugu. Inimeste koostegutsemise vormid, üksteise toetamine ja aitamine (alates muinasajast ja läbi ajaloo), näiteks Hammurapi seadused	Väärtused. Elukutsed, teadmised ja oskused
Tunneb ära enda ja teiste inimeste põhilised vajadused ning teadvustab neid	Tööriistade areng, inimeste võimalused oma vajadusi rahuldada. Inimeste põhivajaduste rahuldamine muinasajal, Mesopotaamias, Egiptuses jne kuni Vana- Roomani	Aja ja kulutuste plaanimine ning raha kasutamine, laenamine ja säästmise
Suhtlemise komponendid. Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine	Muuseumis käimine, viisaka vaateleja reeglid. Mitteverbaalse suhtlemise tajumine skulptuure vaadeldes (vaaraod, kreeklaste, roomlaste jne)	Raamatukogu, internet, ajalehed, ajakirjad, raadio, televisioon, meediakanalite integratsioon, teadlik infotarbimine ja –edastamine; telefonivestlus: alustamine, lõpetamine; suhtlemine virtuaalkeskonnas; privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika)
Aktiivne kuulamine. Tunnete väljendamine. Eneseavamine. Eelarvamused	Paaris- ja rühmatööd. Rollimängud, nt Aleksander Suur, Caesar, Augustus;	Eestis ja õpilase kodukohas elavad rahvarühmad, võrdõiguslikkus

	empaatiaülesanded	
Kehtestav, agressiivne ja alistuv käitumine. Ei ütlemine ennast ja teisi kahjustava käitumise korral	Agressiivne käitumine ja ürgkari, ellujäämine; agressiivse käitumise põhjused. Vana-Kreeka nõuded käitumisele. Kasvatus Ateenas ja Spartas	Eakohased kodanikualgatuse võimalused
Tõhusad sotsiaalsed oskused: üksteise aitamine, jagamine, koostöö ja hoolitsemine. Sallivus enda ja teiste vastu. Hoolivus	Inimeste koostegutsemine ajaloos; ürgkari, sugukond, hõim; koostegutsemine kui ellujäämise võimalus. Põlluharimine ja kanalite kaevamine, kaitsehitiste rajamine. Religioon, usupidustused ja teater	Eakohased kodanikualgatuse võimalused, koostöö ja ühistegevus; kommunikatsioonivõimalused
Sõprusuhted. Usaldus suhtes. Empaatia. Vastutus suhetes. Kaaslaste mõju ja surve	Inimeste ühistegevus (nt ürgaja kütid ja korilased; põlluharimise algus, külakogukonna koostegevus ning üksteise usaldamine). Vana-Kreeka ja Vana-Rooma sõdurid, nende omavahelised suhted	Sõpruskond; õiguste, kohustuste ja vastutuse tasakaal
Erinevuste ja mitmekesisuse väärtustamine. Isiksuse iseärasused. Soolised erinevused. Erivajadustega inimesed	Kreeka kolooniad Vahemere ääres – kes on oma ja kes on võõras? Vana-Rooma vallutused, tolleaegne sallivus. Kristluse teke	Sotsiaalsed rühmad ühiskonnas. Eestis ja kodukohas elavad rahvarühmad. Sooline võrdõiguslikkus, rahvusvähemused, sallivus, inimõigused
Konfliktide olemus ja põhjused	Vallutused ajaloos, nende põhjused. Näited nii Vanast Egiptusest kui ka Mesopotaamiast, Kreekast ning Roomast. Suur rahvasterändamine ja vaenulikkus	Ühiselu reeglid, seadused; kooli kodukord; õiguskord, ühiskonna turvalisusega seotud institutsioonid
Tõhusad ja mittetõhusad konfliktide lahendamise teed	Inimeste kollektiiv ja reeglid. Hammurapi seadused	Ühiselu reeglid, seadused; kooli kodukord; õiguskord, ühiskonna turvalisusega seotud institutsioonid

<p>Tagajärgede arvestamine probleemilahenduses. Vastutus otsustamisel</p>	<p>Riigimeeste vastutus oma rahva ees. Õpilase tegevus ajaloo õpimappi koostades, vastutus oma tegevuse eest ja võimalus kasutada õpimappi näiteks suurt kontrolltööd tehes</p>	<p>Õiguste, kohustuste ja vastutuse tasakaal, ühiselu turvalisust tagavad seadused</p>
<p>Positiivne mõtlemine. Positiivsed jooned ja omadused endas ning teistes, nende märkamine</p>	<p>Ajalooliste tegelaste julgus ja ettevõtlikkus. Aleksander Suur, Caesar jt</p>	<p>Eesmärkide seadmine ja ressursside hindamine</p>